

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas.
Cuba, Puerto Rico y Extranger, 5

AL AYRE LLIURE

—Diu que han tancat el "Colón". ¡Quin disgust pels parroquians, eh?
—¡Calcula!... Per xó m' agrada el café nostre: no haventhi portas, no 'ns el poden tancar may.

Domingo Pardo

CRÓNICA

[SANT PAU BENEYT]

No sé si á conseqüència de la campanya de LA ESQUELLA, ó per algún altre motiu que no se m'alcansa, 'ls executors testamentaris de D. Pau Gil, el día 15 de novembre del any passat, van treure á subasta la construcció de las obras del Hospital de Sant Pau, segons el famosíssim projecte de la gloria més legítima de la nostra terra.

Després de tant divagar y perdre 'l temps y una part no despreciable del caudal legat als pobres de Barcelona per aquell benèfich patriici, els Srs. Sivatte y Ferrer y Vidal (D. Joan) donaren per fi senyals de vida, posant la seva firma al peu del anunci de la subasta, y esperant tranquils que s'anessin presentant postors... y que s'anessin fent posturas...

Y posturas han sigut, no més que posturas las que s'han fet ab aquest motiu; camándulas y no més que camándulas; simulacions, res més que simulacions de un' activitat estéril y que no conduceix á res práctic ni positiu.

Si 'l pobre D. Pau Gil pogués presenciar lo que passa, tornaria á caure mort; pero aquesta vegada moriria de pena y de vergonya al veure burlada la seva espléndida generositat.

Conegudas y públicas eran las relaciones dels marmessors ab l'administració del Hospital de la Santa Creu: després de haverse refundit en un sol projecte 'ls dos Hospitals, semblava que las dos entitats havian de enar de acort en tot... Donchs ¿cóm se comprén, cóm s'explica que 'ls anuncis de subasta no portessin l'autorizació, ni la conformitat de la Junta del de la Santa Creu?

¿Era degut á que las dos entitats havian partit peras y cada una anava

— Bueno: ja tenim un assilo de nit. A veure ara quan ens arreglan un saló de ball de dia.

pel seu compte? Probablement. El fet es que 'l grandióss projecte que 'l lligava, projecte irrealizable y ruinós, conforme varem tenir ocasió de demostrar en una serie de articles que ningú ha contradit fins ara, engendrà desde 'ls primers moments un manifest antagonisme. La Junta del Hospital de la Santa Creu avants de pendre passatge en un bastiment que feya ayguas, va tirar enrera. Unicament s'hi van embarcar els senyors Sivatte y Ferrer y Vidal (D. Joan); pero no per empendre la travessia, sino per quedarse atascats dintre del Port... perque 'l barco no regeix ni pot regir.

El resultat de la subasta sigué lo que havia de ser: un gran fracàs. Els mateixos que 'l anunciaren ho han dit: cap de las proposicions pogué ser admesa, «por no haber cumplido ninguno de los licitadores que se presentaron, con todos los requisitos prevenidos en los aludidos anuncios.» Lo qual no té res d'extrany, per quant els tals requisits son impossibles.

...

Se tracta d'edificar no més que las següents construccions:

Un edifici pera Administració y serveys generals compost de semi-sótanos, planta baixa y dos pisos.

Dos pabellons de observació, de planta baixa y alguna dependència subterrànea.

Quatre pabellons enfermerías de planta baixa, un sótano general y golfas.

Dos pabellons enfermerías de planta baixa y un pis, semi-sótanos y golfas.

Altres dos pabellons iguals als anteriors, pero que sols s'han de construir fins al pis baix, deixant al Hospital de la Santa Creu que 'ls acabi si ho té per convenient.

Y per fi una Casa de operacions ab sótanos, planta baixa, dos pisos, golfas y crujiás.

Tot aixó ab galerías de comunicació general en-

tre 'ls pabellons y edificis, alcantarillat y clavegueras. Preu que s' ofereix per tot: 1.310,845 pessetas. ¿No hi ha ningú que vulgui ferse rich?

Perque si per aquesta suma relativament insignificant se troba algú que construeixi tots aquests edificis, ab la deguda solidés y segons el rumbo marcat en el projecte pel Sr. Doménech y Montaner, haurém de confessar qu' en el ram de construccions, á Barcelona 's fan miracles.

Desgraciadament se presenta sempre implacablement alló que 'ls arquitectes fantasiosos y somniadors no tenen en compte quan desenvollop els seus projectes sobre 'l paper: la pugna del art ab els números, de la fantasia ab la realitat, dels somnis ab els diners... Ells poden haver desdenyat aquestas relacions inevitables, y aquestas relacions á la fi s' imposan, quan se tracta de portar á la práctica lo que s' ha fantasiat, lo que s' ha somniat.

Aixís es com ha fracassat la subasta. ¿Y qué han fet els executors testamentaris de D. Pau Gil? Senzillament: han imitat al artiller del quènto: ¿Una canonada no arriba al blanc? Donchs enjuguemni un' altra. ¿La primera subasta no ha produhit resultat? Donchs anunciemne una segona. Y una segona ab las mateixas condicions si fa no fa que la primera.

Y aném jugant á fer subastas, com antes jugavam á adquirir terrenos y permutarlos ruinosament; á convocar concursos y premiar projectes pera deixar projectes y concursos de recó; á fer y desferr combinacions; á entendre'ns ab l' Hospital de la Santa Creu y desentendre'ns després de la seva intervenció.

Aixís passen las senmanas, els mesos y els anys, sense que las generosas aspiracions de D. Pau Gil tinguin compliment; sense que 'ls pobres de Barcelona, que careixen avuy de asistencia hospitalaria arribin á tocarne may els resultats.

¡Quín escándol! ¡Quína abominació! ¡Quína manera de abusar de la miseria dels pobres y de la paciencia de un poble!

Els anuncis de la subasta posan de manifest una quantitat, la de 1.310,845 pessetas. ¿Es que ja no hi ha més diners que aquestes destinats á la construcció del Hospital de Sant Pau?

Alguna major importancia tenia—si mal no recordo—la que va legar en el seu testament el senyor Gil, y desde la fetxa de la seva defunció devia haverse aumentat considerablement, tant per rahó dels cambis dels franchs en pessetas, com á causa dels interessos devengats durant tan temps, acumulables al capital.

Donchs si no 's disposa avuy de mayor suma que la de 1.310,845 pessetas, el llegat de D. Pau Gil des-

tinat als pobres de Barcelona ha suferit una merma considerable. Ni es de bon tros lo qu' era quan va morir el testador, ni ascendeix á lo qu' havia de ascendir, de haver sigut administrat escrupulosament, durant el temps transcorregut desde la seva defunció.

¿A qué es deguda aquesta merma?

En distintas ocasions s' ha excitat als executors testamentaris á donar explicacions públicas, y aquesta es l' hora que no las han donadas. ¿Es que no tenen conciencia dels seus debers? ¿Es que 's figuran que la confiança qu' en mal hora 'ls va dispensar el testador pera que complissin bé y llealment una comanda de beneficencia pública, es una confiança absoluta, secreta, incondicional, arbitraria que 'ls relleva de tota responsabilidad y fins de la responsabilidad moral que tenen contreta davant de l' opinió y davant de la seva conciencia?

En aquest cas van completament equivocats, y será precis que qui pot y deu els tregui del seu error.

Cert que 'ls pobres desvalguts no tenen personalitat, ni medis de concretarla pera ser part en un litigi. Pero en nom d' ells pot y deu reclamar com ho fem nosaltres en la mida de las nostras forsas, la premsa periódica, sense distinció de opinions; poden y deuen ferho també de una manera més eficaz y executiva certas corporacions, com l' Ajuntament de Barcelona, á qui ordená el Sr. Gil fos ofert l' Hospital, y com la Junta Provincial de Beneficencia, qu' es per ministeri de la ley la padrina dels pobres desvalguts. Tant la Corporació municipal com la Junta Provincial de Beneficencia deuen encararse resoltament ab els Srs. Sivatte y Ferrer y Vidal (D. Joan) demanantlos comptes es-

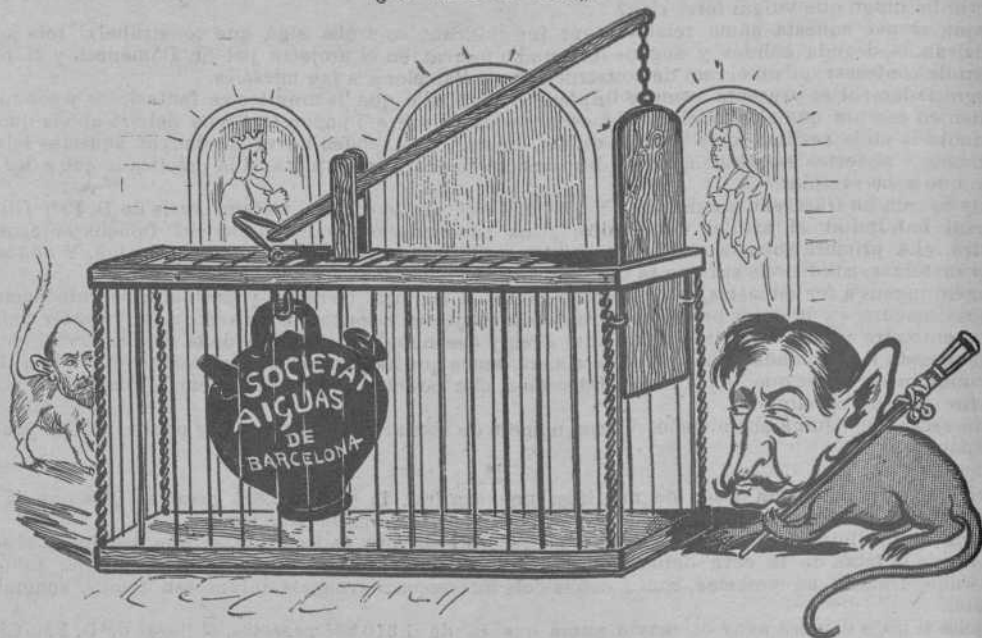

—¿Qué te parece, Gutierrez, ese trasiego de alcaldes?

—¡Qué ha de parecerme! Un choch de compares y comares.

¿UN ALTRE "LIO,"?

—Interinament tenim
preparada la ratera:

ara el problema es aquest:
¿hi entra la rata ó no hi entra?

trets de la seva conducta en la gestió del legat de D. Pau Gil.

Perque si se 'ls deixa com fins aquí, temém que no arribi ara ni may el més mínim benefici als pobres á quins el testador tractá excludivament de favorir.

Com á última aventura de aquesta trista historia de dissipacions y descuyts ó de alguna cosa pitjor, tal vegada s' arribi á aplicar lo poch que resta, el saldo del legat, á construhir edificis que quedarán á mitj fer, quan s' agoti la consignació, després de lo qual els executors testamentaris se 'n rentarán las mans per no recordarse'n més.

Y llavoras no tindré m l' Hospital de Sant Pau, ab que volgué dotar á Barcelona el Sr. Gil. El projecte superb y espatarrant de la gloria més legítima de la nostra terra quedará reduhit á un nou abortament, á una segona edició del Convent dels gossos.

P. DEL O.

EL FUSELL DELS REYS

Perqué 'ls reys li han regalat un fusell inofensiu l' ensenya á tothom y riu plé de goig, entussiasmat. Inexpert, ilusionat, el símbol funest no veu, cregut de que als reys se deu la ventura de la vida y de que es sort sense mida el poguer ser vassall seu.

Quan demá al ser home fet li donguin altre fusell ja no 'l trobará tan bell ni 'l pendrá tan satisfet. Malhumorat, inquiet als seus pares deixarà y el seu poble, per anar per forsa á ferlo servir:

ab gran perill de morir,
y ab el deber de matar.

J. COSTA POMÉS

"DIAMANTES PLIMPLAM,"

¿Vostés no han vist may un argenter indignat?

Jo sí. Y no fa gayres días. Va presentásem á casa, encaminat no sé per quin benefactor, y de bonas á primeras va etgegarme una andanada superba.

—Vol fer el favor—va dirme—de prestar simultáneament un bon servey al art local, al comers de la ciutat y á las simpáticas senyoras barceloninas?

¿Qué havia de respondre un hom, sollicitat en forma tan inesperadament grandiosa?

—Sí, senyor,—vaig contestarli:—Me té complerta y incondicionalment á la seva disposició. Expliquis. Y l' home, sense fers'ho dir dos cops, va explicarse.

—Llegidor com será de diaris, suposo que deu estar enterat del negoci que ab el títul de *Diamantes Plimplam* ve realisantse á Barcelona fa bastants mesos.

—Efectivament, alguna cosa he llegit...

—No deurá donchs ignorar que la base d' aquesta... diguemne «broma industrial», consisteix en oferir ai públich diamants que, ab tot y ser imitats, se confonen tan bé ab els legítims, que resultan pel comprador una verdadera ganga.

—Aixís me sembla que ho diuhen els anuncis.

—Aixís ho diuhen, lo qual no impedeix que signi absolutament fals. Els tals diamants, presentats pels seus introductors com fruyt d' una combinació maravellosa capás de rivalisar ab las estrellas de Golconda y Kimberley, no son ni més ni menos que trossets d' humil vidre, del vidre mateix ab que 's fan las ampollas, els gots y els prismas qu' encare en molts menjadors adornan la lámpara de gas que penja eobre la taula.

—¿Qué 'm conta, home?..

—Lo que sent. No obstant y aixó, si 'ls senyors dels *Diamants Plimplám* se limitessin á procurar engatussar al públich, ponderant á tall d'arrencaixali las excelencias dels seus ignoscents vidrets, germans lligítims y naturals de la copa ab la qual vosté y jo bevém el vi, els argenters no diríam res y 'ns escoltaríam les sevas prédicas ribent de portas endins y únicament entre nosaltres... ¡Obliga á tantas cosas la necessitat de guanyarse la vida!.. ¡S' han de fer tants paperots per arribar á posar cada día l'escudella á taula!.. Pero á la quinta á n'aquests industrials, imaginantse que aquí tots som ximplés, els ha semblat que ab alabar las gracias del seu género no n'hi havia prou, y s' han llessat una mica més enllá.

—¿Qué han fet?

—S' han atrevit á burlarse dels barcelonins, assegurantlos lo que no es cert y explicantlos desguitarradas novelas, que sols unas tragaderas de tamaño més que regular poden arribar á empassárselas. En primer lloch, dech manifestarli que aixó de que 'ls seus diamants imitats se confonguin tan fàcilment ab els diamants de debó, es una gasconada que no pot anar ni ab curriolas.

“EN PLENO ÉXITO...”

—¡Crich, crach!.. Tanquém, y qui vulgui café, que va-ji á las colonias que jo 'ls vaig regalar... y qu' ells se van deixar pendre.

A CAL METGE

—¿Sab que aquesta llengua no m' agrada gens?
—Pues miri, es la única que tinch.

—¿Es á dir que no es cert?

—Ni remotament. Hi ha tanta diferencia d'un diamant bo á un diamant *Plimplám*, com... ¿que li diré jo?.. com d'un botó de calsas á una moneda de cinch duros.

—Bé diuhen ells que 'ls grans comerciants de pedrería de Chicago...

—Un infundi com una casa. Ja vaig llegirlo aquest quíento. Que uns argenters de Chicago van estar á punt de comprar una formidable partida de *Plimpláms*, figurantse, ¡pobrets! qu' eran diamants bons... Si aixó fos cert, s'hauria de confessar que 'ls tals comerciants de pedrería, més que comerciants eran uns imbécils.

—Pero si sembla que 'ls bons senyors van fer todas las probas, y las pedras las van resistir ab la serenitat més impávida...

—¡Guassa, guassa pura! No hi ha al món un sol argenter que pera conéixer si un diamant es lligítim ó fals necessiti fer *totas las probas*. F'entne una, una sola, 'n té prou. ¿Se 'n vol vosté convencer?.. Recorri tots els tallers de joyería de Barcelona, y 'm deixo tallar el cap si 'l més insignificant dels operaris, el més negat dels aprenents de sis mesos no 'l treu immediatament de duptes sobre la lligitimitat d'un diamant.

—¿Cóm se fa la proba?

—D' una manera senzillísima. 'S passa una llima per la superficie de la pedra, y si aquesta queda ratllada, senyal qu' es falsa.

—¿Y ab els *Diamants Plimplám* passa aixís?

—¡Ja ho crech!.. He tingut l'honor de probarne

ENTRE CONEGUTS

—¿Que no hi portará els seus quartets, donya Baldomera?
—No, senyor: els aucells, en lloch están tan bé com á la gabia.

un, y cregui que hi han quedat tantas ratllas, que alló, més que un diamant, semblava un cartipás del número hù.

—¿Cóm, donchs, s'explican els conflictes que segons assegurán aquets senyors, han ocasionat las sevas pedras?... Aquest día justament reproduhían un tros d'un periódich de Budapest...

—¡Sí!... Un *suelto* que deya qu'entre 'ls prestamistas d'allá hi ha un pánich horrorós, perque, á causa de la tremenda perfecció de las pedras, sobre un diamant *Plimplám* que havia costat quinze pessetas hi han arribat á deixar mil duros... Aixó en tot cas no provaria sinó que 'ls prestamistas de Budapest son tan estúpits com els argenters de Chicago. Pero no 'n fassi cabal dels *sultos* que 's copian. La cosa no té grans dificultats. Avuy els diaris d'aquí reproduheixen els *sultos* que la casa fa posar en els diaris d'allá; demá els periódichs d'allá copiarán els *sultos* de pago públicats pels diaris d'aquí... y rodi la bola y embolica que fa fort.

—¿De modo que vosté no ho creu aixó que aquests senyors estampan en els seus anuncis?...

—¡Y que haig de creure!... Ni ells tampoch no ho creuben. O sinó, que portin á empenyar una joya ab diamants *Plimplám* al Monte-Pío ó á qualsevol caixa de préstams... Veuran ab quína finura, á pesar de lo

asombroso de la imitació, els la plantan per la cara.

—En resum vosté desitja...

—Que fassi públich tot lo que li he dit, pera ilustració dels barcelonins y enseyansa de negociants noveleros.

—Escolti, ¿per qué no 's val vosté d'un diari?

—Impossible: la casa 'ls té tots comprats.

—¡Qué diu!

—Comprats moralment, entenem-nos.

—¿En quína forma?

—En forma de grans anuncis, de plana sencera, espléndidament pagats y repetits ab encantadora freqüencia. ¿Cóm vol vosté que, haventhi aquesta font d'ingressos de per mitj, els diaris s'atreveixin á molestar á un client tan apreciable?...

—Si es aixís, conti ab mí.

—¡Gracias!... Barcelona li quedarà eternament reconeguda, y 'ls argenters, el día que vosté 's mori...

—¿M'alsarán una estatua?

—L'encomenarém á Sant Eloy, benaventurat patró del gremi.

Y aquí va acabarse el diálech que, complint la promesa feta, reproduheixo en aquestas columnas ab tota la fidelitat possible.

A. MARCH

DISCURSEJANT

«Senyoras: senyoretas:
manobres:—fils y betas:
analfabets: poëtas:
banquers: dropos conscients:
Bromistas: farts: raquítics:
astrólechs: ximplers: crítics:
xerraires y polítics,
que m'escoltéu atents:
La blanca celistfa:
la trista melangfa;

la llúpia de la tfa,
la lluna quan fa 'l plé;
el sol; la gris materia;
la broma massa seria;
el nas de la Quiteria;
d'un llum de ganxo el blé.

D'un trist botó, la gloria;
d'un sabater l' historia;
el carrer de la Boris;
la neu que hi ha al Montseny;
d'un gros clau, la cabota;
la veu d'una granota;
l'anell de la xicota,
y lo caixa del seny.
Junt ab dos poca-soltas,
que vagin donant voltas
com febles Carnestoltas,
¿no 'ls diu res tot aixó?
¿No 'ls diu res aquest llenguatge
de color de formatje
tan neula y tan salvatge,
que fins estronca 'l pló?

Donchs jo crech,—si no m'erro,
que 'l cor mes dú que 'l ferro,
sense fer cap esguerro
comprén molt fàcilment,
aquests termes retórics;
conceptes metafórics;
y datos prehistórics

PRECOCITAT

- Escolta, maco, ¿quán deixarás de fer soroll?
- ¿Quán?... A l' hora de dormir.

MURMURACIONS

- ¿Tan mateix será vritat
que aquí dins hi ha gat tancat?

de Séneca eloqüent.

Aquell que te senderi,
y tres dits de criteri,
com que no es cap misteri,
tant aquí com á Reus;
com á Pekin, ó á Rosas,
si en bon terrenó 'l posas,
comprén que aquestas cosas...
ino tenen cap, ni peus!

LLUIS G. SALVADOR

FRANCISCO ROSSELL (Ego Sum)

Ab fonda pena 'ns ha-
vém enterat de la pér-
dua de un estimat com-
pany, antich colabora-
dor de LA ESQUELLA
DE LA TORRATXA.

En Francisco Rossell,
que usava més comun-
ment el pseudónim de
Ego Sum, morí el día 27
del passat Desembre á
Manila, hont residia fe-
ya prop de dos anys.

Era jove encare y tenia
qualitats molt enveja-
bles pera 'l cultiu de la literatura festiva, especial-
ment pera la graciosa imitació ó parodia dels estils.
Sa imaginació vivíssima, sos ideals d' avens, sa natu-
ral *bonhomie* feyan d'ell tot un carácter que 's tras-
lluhia en sos acudits personalíssims plens de gracia
y naturalitat. En la plática íntima, sobre tot, no te-
nia rival. Expansiu y alegre per temperament, era
per damunt de tot franch y modest, al extrém de
que la seva mateixa modestia el portava á anular sa
personalitat constantment en embrió, preferint sem-
pre escampar sa original facundia en una conversa-
ció amistosa á omplir vanitosament las planas de
una revista ó de un diari.

La circumstancia d' haver mort soptadament tan
lluny de Catalunya, sense la carinyosa assistencia
dels seus y sense una despedida de sos entranyables
amichs fa més sensible la irreparable pérdua que
acabém d' experimentar els que teníam la sort de
tractarlo y apreciar lo que valia.

Descansi en pau l' estimat amich nostre y rebí sa
familia el testimoni del més expressiu condol.

PRINCIPAL

El amor que pasa ha anat passant cada día, á gust de
tothom, com una moneda de bona llei; ha anat passant
fins avuy, en que, segons els anuncis, s' estrenará l' obra
titulada *La Regencia*, posada luxosament y ab gran pro-
pietat.

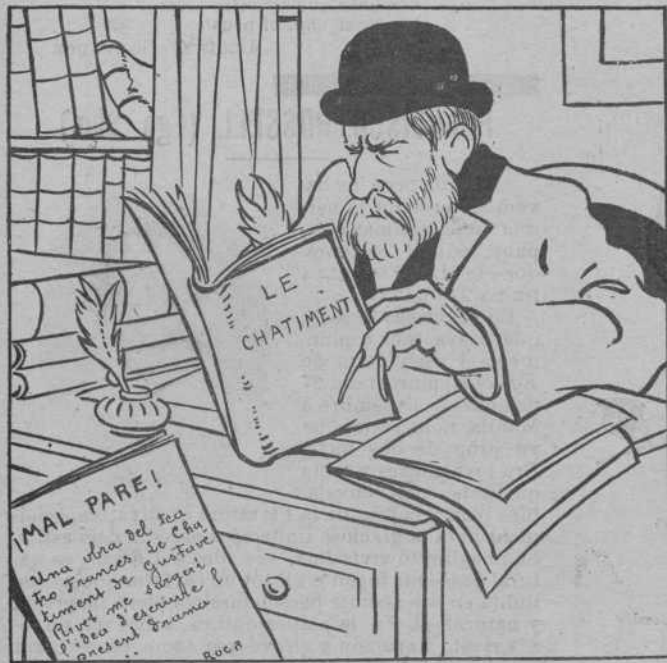
LICEO

Casi no val la pena de parlar de *Hensel e Gretel* per
haver tingut una execució un *poquito desigual*.

Ocupémnos de aconteixements més agradables, encare
que tingué de ferho rápidament, pera cenyirnos á las
exigencias del espay de que podém disposar.

Per la reivindicació de Catalunya ó la constant preocupació dels perdigots

Després de llargas y serias investigacions, els carca-regionalistas han estat desenmascarar a la gent de LA ESQUELLA, havent per fi descobert:

Que en Roca y Roca va treure 'l "Mal pare" d' una obra francesa.

Que en Gumá está a punt de passarse al catalanisme.

Que en Miró tot ho copia dels diaris inglesos.

Que en Lopez d' ensá que fa almanachs no n' ha venut may ni un.

Que l' Ida, si 's vol escalfar, ha de fer foch ab els seus dibuixos.

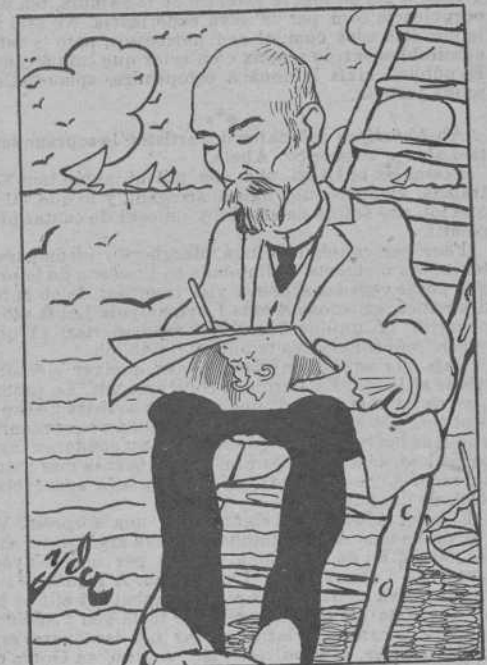
Que en Mayet ha de fer de camàlich a la botigueta de la Rambla, perque ab els seus detestables versos no 's guanyaria las caixaladas.

Que en Picarol per la miseria de res ha d'estar tot el dia fent cançons.

Que en Llopart es un neula que fa 'is dibuixos ab llart.

Y que en Pellicer, passa la major part del temps a l' "escala".

LA GENT DE LA CALMA

—Digui, senyor arcalde, ¿cóm está aquella informació relativa al bullit de las obras del Palacio?

—¡Uy, qué corre vosté!... ¿No sab que las cosas de Palacio van "despacio"?

En l'execució de *La Tosca*, substituí al barítono Sanmarco en el paper de Scarpia el Sr Pessina, qu' es un artista de pes en tota la extensió de la paraula, tan per sa corpulencia com per la seva experiència. No está ja en la flor de l'edat com el seu antecessor; pero 's defensa admirablement, lo mateix com actor que com a cantant. El públich aixís li doná a comprendre, aplaudintlo ab molta justícia.

Ab *Mefistófele* debutaren dos artistes: la soprano senyora Labia y 'l tenor Sr. Abela.

Posseheix la Labia una veu potent, algún tant aconclalada, y además una figura arrogant, y lo que val més que tot, un' ánima de artista, y un estil de cantar ple de colorit.

Feu, per consegüent una Margherita incomparable, tenint sos moments culminants en l'escena de la presó, que pocas vegadas s' haurá vist interpretada ab la forsa dramática emocionant que l'aventajada Labia sab imprimirli. ¡Y quín entussissime vá despertar! ¡Y quína ovació més colossal va tributarli 'l públich.

Vaja que aquest any no 's poden queixar els concurrents al Liceo. En Bernis te cops amagats. La proba es que 'ns ha anat donant una serie de artistes de cap-drot com potser may més els tornarem á veure reunits... y lo més bonich es que ho ha fet sense ponderacions hiperbólicas, sense bombos previs, com la cosa més natural del mon. Aixís ha sigut més gran y més agradable la sorpresa del públich.

El tenor Abela ho ha sigut també una sorpresa. Vingué de Buenos Ayres, tothom el creya argentí, y resulta ser catalá, fill de Barcelona, nascut per més senyas al carrer de Cabanyes del Poble Sec. A l'edat de set ó vuyt anys vá anarse'n á América, treballant allí de pintor de parets ab el seu pare; pero tenia veu y afició: vá aprendre de cantar, se las vá enllair per las óperas españolas *Dolores*, *Marina*, etc., etc., fins qu' en Goula que en l'actualitat se la corre per aquellas terras, el vá pendre pel seu compte, y en setze mesos de lliçons va prepararli, facturantlo de dret per' el Liceo.

Es alló que fá en Joanet: t'acompanyo fins al extrém de la palanca, y un cop allí, empenya y á l'aygua, y si saba de nedar, neda, y si no 'n saba ofega't.

L'Abela 'n sab de nadar. Per primera vegada cantava 'l *Mefistófele*: l' havia aprés ab acompanyament de piano: no li sigué permés sino un ensaig de orquesta... y 's llenzá á executarli.

No 's pot dir qu' estigués insegur, pero si molt nerviós y algún tant cohibit, ab la mirada atenia mes á la batuta del mestre que als accionats dels seus interlocutors. Y aixís y tot, alcansá un éxit, ab la seva veu encare que poch voluminosa de un timbre deliciós—veu de tenor de mitj carácter—y ab la seva escola de cant, realçada per una exquisida flexibilitat. Sigué aplaudit principalment en la romana del acte primer y en la del epílech.

En la segona representació ja era un altre home: sas qualitats y condicions brillaren mes y mes: se movia millor: ja la roba no li feya nosa: 's trobava sobre l'escenari com á casa seva. També 'ls aplausos que alcansá si gueren més fermes y calurosos, com si ab ells hi anés el segur auguri de una brillant carrera.

L'Abela conta avuy ab vint y tres anys... y si 'n té davant seu d'horizonts y si

se n' hi obra de camí percorre!...

La Bohème que no havia anat del tot bé al ser cantada per primera volta, ab sols encarregar-se dels dos principals personatjes la Carelli y en Bassi, torná de mort á vida.

Pero lo que alcansá es més que la vida: es una interpretació *superiorissima*, si 'l mot superior admet l'augmentatiu y l'ha de admetre per forsa en el present cas.

Es impossible posar en relació artística á una parella més ben avinguda que la Carelli y en Bassi: aquest en l'esclat més espléndit de la joventut, destellant en la frescura de la seva veu y en el foch de la passió; la Carelli fent de la Mimí més que un tipo un prototipo, fonentlo en una creació única y deixant al públich embellestat y sense atinar á donarse compte de si l'ha de admirar més com á cantant que com á actriu.

Ja poden dirho per tot arreu sens temor de que ningú 'ls desmenteixi: may mes se tornarà á veure una Mimí tan maravellosa.

ROMEA

Agotadas las ignocentadas, entre las quals s' hi conta una nova puerilitat del incansable D. Teodoro Baró, s'anuncia 'l próxim estreno de una comedia del Sr Fuentes fill, titulada *Un toca campanas* y de *La nit del amor*, un acte de 'n Santiago Rusiñol.

CATALUNYA

La polca de los pájaros es una obreta de carácter sentimental, ab un argument molt petit; pero que interessa al públich ab son moviment (perque de moguda ho es) y ab la garbosa pintura dels personatjes.

Exhornan las situacions principals algunas pessas del mestre Chapí, entre lns quals sobresurten la polca que dona títul á la producció y un coro de golfos.

La execució molt justa, distingintse de una manera especial la Srta. Martí y 'l Sr. Juarez.

Y 'l públich contentíssim, cridant á l'escena als autors, un de's quals, el Sr. Monasterio, l'únic que 's tro-

bava present, sortí á rebre 'ls aplausos de la concurrencia.

GRANVÍA

Lazarillo es un melodramet líric en un acte, lletra de 'n Ramos Carrión y música del mestre Vives.

En ell ha fet una bona feyna 'l primer que l' últim.

A lo menos el Sr. Ramos Carrión ha sapigut pintar un tipo molt teatral, que desempenya de una manera acertada la Sra. Gómez.

CONCERT

¿Qué dirém que no tinguém de incorre en repeticions sobre l' incomparable Vidiella?

El mestre dels mestres doná l' altra nit en el *Círcul artístich* una de aquellas audicions que tenen la virtut de fer tornar boig al públich. Ningú com en Vidiella sab transportarlo ab sos primors, ab sa nitidés, ab sa riquesa de maticos, y sobre tot ab aquella interpretació depurada que sembla acreixer el valor de las obras inmortals dels grans mestres, com si 's convertís en colaborador d' ells, mes que en un mer executant

Per en Vidiella no regeixen els anys. Quan mes temps passa, mes ne sab

Per dilluns próxim está anunciat á Novetats un substanció concert únich, á càrrech de dos artistas: la cantant Pitxot de Gay, qu' en aquests últims temps s' ha creat al extranger una reputació, y la pianista María Lluïsa Ritter, que també gosa de una gran fama.

Quedan avisats els filarmónichs de gust.

N. N. N.

MENUDENCIAS

Han passat á la historia las festas de Nadal.

Els dependents s' aferran altre cop el «Descans Dominical.»

S' han acabat las firas de Capd'any y de Reys.

Desd' ara á regir torna la mes desgraciada de las lleys.

Ja ho deya un francés:—A Espanya son dalló més *charmants*; quan acaban las festas... comensan el descans.

Dels anuncis lluminosos que ja fa un grapat de días lluheixen alguns tranvías ¿qué me 'n diheu, amichs lectors? ¿No us semblan, quan per las Ramblas

RUSSOFIL EMPEDERNIT

—Sí, bueno, han entrat á Port-Arthur. Pero... ¡á Vladivostoch ens veurém las caras!...

ABURRIMENT

—No sé qué fer; si pegarme un tiro ó comprarme un automóvil.

“QUITE,” OPORTU

—¿Vol que l' acompanyi?
—¿A quina rectoria?

TEATRO DEL LICEO

EMMA CARELLI
en la "Tosca"

van donant voltas y voltas,
d' un precursor Carnestoltas
els carros anunciadors?

Ab la llum que pels anuncis

arriba ara á malgastarse
podria molt bé augmentarse
la que hi ha en els interiors;
y aixís no 'ns exposaríam
com ara es cosa correnta...
ja dar moneda dolenta
á n' els pobres conductors!

Un casori va haverhi l' altre día
que per poch finalisa en un sarau.
Al punt que 'l capellá als nuvis llegía
la célebre pistola de Sant Pau,
una dona valenta y exaltada
s' oposava ab fermesa al sagrament
alegant que l' havia desbonda
el que anava á éé espós en 'quell moment.

La lliadó, avuy, no deixa de ser bona.
Ja sé la gent de bé lo que dirá:
—Si l' exemple cundeix, á Barcelona
d' aquí endavant ningú 's podrá casá.

En Lluch se 'n va á Caldetas
birondón birondón-birondena,
en Lluch se 'n va á Caldetas,
quí sab quan tornarà.

¡Ay pobre, aixís que torni,
birondón-birondón-birondena,
quí'n una n' hi preparan
els nostres concejals.

Hi ha un nou xanxullo en porta,
birondón-birondón-birondena,
hi ha un nou xanxullo en porta,
que aviat s' esbombará.

En Lluch quan se 'n enteri,
birondón birondón-birondena,
se 'n donará vergonya
y al punt dimitirá.

En Lluch se 'n va á Caldetas...
birondón birondón-birondena,
¡Mes... ja 'l protegirá
la Verge del Pilá!

FRA NOI

ESQUELLOTS

Han passat els Reys, y aquest any ha anat prenent desenvollop la costum de fer partícipes de las

UN CURIOS FORMAS

—Y donchs, Miquelet, ¿qué es aixó que fan corre, que vosté va vestit d' estiu?

—Ja es de domini públich. Desde que LA ESQUELLA ho va esbombar, hasta els nyébits ho diuen.

alegrías dels noys rics als noys pobres, qu' encare que poseuin la sabateta al balcó no arplegarian res.

Algunas entitats benéficas s' han encarregat de posar remey al desdeny dels Magos, repartint joguinas y robas als infants de familias modestas y necessitadas. Qui més s' ha lluhit en aquest punt ha sigut el nostre estimat colega *El Liberal*, que ab el concurs de distingidas senyoras y damiselas, va organisar la repartició en el gran saló del Palau de Bellas Arts.

No li desitjém sino que tota l' alegría que va proporcionar als petits, repercuteixi á casa seva motivada per un bon áument de suscripcions.

Y á propósit de Reys.

Ara recordo qu' en Lleonet Fontova—segons contava l' seu pare, l' inolvidable actor del *Teatro catalá*—va revelar la seva vocació de concertista, ab un violinet de fira que li havían portat els Reys.

No es aquest l' únich cas de un nen que anuncia lo que arribará á ser, ab una joguina del día de Reys.

No fa pas gayres días admirava á tothom, primer en el saló Dessy y després en el Círcul artístich, un noy de onze anys apenas, tocant el violoncello com un mestre consumat. També comensá ab un instrument que li portaren els Reys.

No olvidin el seu nom: se diu Antoni Sala, y es un portentó de precocitat, de intuició, de aplom y de destresa. Executa programás que 'ls concertistas fets els mirarian ab respecte. Y ell els interpra ab una facilitat y ab un desembrás qu' enamoran, posanhi no sols l' habilitat, sino tota l' ànima... un' ànima d' artista que s' anticipa á las lleys de l' edat. A onze anys no s' comprén que tingui tanta comprensió.

S' ha de felicitar á son pare, distingit pianista; á son mestre l' Sr. Soler, professor de la Escola municipal de Música, y al mestre Vidiella que al acompanyarlo en algunas pessas va servirli de padrí.

No faltarà monárquich que digui:

—Ja veuhem els Reys si 'n fan de bé!

A lo que se li pot respondre:

—Aquests ray, que no tenen llista civil ni forman ministeris!... Aquests son els únichs que 's poden admetre sense protesta de ningú. Y ademés, van de pas, reynan no més que un día á l' any, y encare en la tendra fantasía de las pobras criaturas.

Ab motiu de la mort de don Marcial Morano, antich periodista y bibliotecari de la Universitat literaria, recorda un periódich que encare está per acabar el catálech de aquella Biblioteca. Ni l' senyor Aguiló, ni l' Sr. Morano, en un espay de temps que comprén casi un quart de sigle, pogueren ultimar un element tan necessari.

Quan se necessita un libre, un

pobre vell, antiquíssim y modest empleat, va á cercarlo, valentse de la memoria, que á despit dels seus anys es felícissima.

El día que mori aquest catálech vivent ¡quánts y quánts llibres de aquella Biblioteca quedarán enterats ab ell!

Una pregunta.

¿Cóm está la informació que va obrirse temps enera pera esbrinar tot aquell *lio* de las obras del Palau del Parch, els taulóns d' en Marial, la *pataleta* d' en Boladeres y las reclamacions dels actius contractistas qu' en sis ó set días van fer treballar per valor de més de vint mil duros?

¿Es que alló de la informació va ser una manera com un'altra de pendre l' pèl al públich y fer olvidar la cosa?

¿O es que realment l' assumpto es tan complicat que tot el bon zel de la comissió no basta per desenredarlo?

Animarse, caballers y menos contemplacions.

¿Quí 'ls pagarà aquells diners?

¿Qué se 'n sab d' aquells taulóns?

¡UNS TANT Y, ALTRES TAN POCH!

—¡Home, donguim una mica de butxaca, vosté que 'n té tantas!...

Ha cridat l'atenció qu'en una de las últimas sessions municipals, la major part dels concerts de consums passessin com una seda.

¿Es per ventura, que va haverhi alguns ensaigs previs, per evitar *desafinacions*?

Torna á bellugarse lo de la reversió dels tranvías.

Y torna el públich, com es natural, á fixarse en quíns son els honorables regidors qu'en portar á cap l'*arreglo* de la reversió mostran tenir més empenyo.

Y fins se diu que al davant dels que troban que 'l negoci es ventatjósissim per Barcelona, n'hi ha d'altres que arrufan el nas y semblan estar disposats á

PARLANT DELS SEUS ASSUMPTOS

—No m'acaba de convence el tal "Asilo nocturno".
Aixó de que hajis de donar vint céntims per entrar...
—Al menos sí al sortir te 'ls tornessin...

PERDIGOTS

—¿Ja sabs que venen altra vegada eleccions?
—¡Prou!... Ja fa días que 'm preparo.

no deixar-lo passar sense analitzar-lo ab tota calma.
Val més aixís.

En assumptos d'aquest género,
cal mirar molt lo que 's fa:
per lo tant, alló del ditxo,
no val á badá.

Paraulas del arcalde en la festa donada el passat diumenge al Hospital Clinich en obsequi als representants de l'Assamblea Universitaria:

«L'Ajuntament fa tot lo que pot pera elevar la cultura del poble, y si no fa més es perquè li 's impossible...»

Permetim el senyor arcalde que, ab el següent respecte, agafi la guitarra y 'm posi á cantar:

Gastin menos en tiberis,
y en caruatges y en xampany,
y veurán com es possible
fer molt més de lo que fan.

Un drama... y no una boda trágica, ab perdó de *La Perdiu*, que aixís va calificar el fet.

L'escena en la parroquial iglesia de la Concepció. Una parella estava á punt de unir-se en matrimoni, rodejada de las dos familias dels contrayents y de un bon número de convidats, quan de sopte 's presenta una dona vestida ab decencia y tota excitada, exclamant:

—Aixó es una infamia... El casament no pot tirar endavant... Aquest home va deshonrarme, tinch un fill d'ell y únicament pot casarse ab mí.

Y trayentse un punyal tractá de ferir á la núvia. Alguns dels concurrents l'agafaren, trayent-la de la iglesia á revoladas. Els contrayents procuraren referse prompte de l'emoció, y ab el consentiment de sas respectivas familias que degueren considerar el succés com un fet sense importancia, el pare capellá 'ls doná la benedició.

¿Farian el favor de dirme:—De qué serveix la pistola de sant Pau?

Cuidado qu'en materia de matrimonis se fa sempre aquella prevenció tan sapiguda: «Si algú sab algun impediment en virtut del qual aquest matrimoni no pugui ni dega portarse á efecte... etc., etc.»

Pero com si no 's fes més que per rutina. El pare capellá en mitj de aquella tribulació no devia recordar-se'n... ¡y bona fora que lo que 's comensa no 's acabés de un modo ó altre!

¿Cóm quedaria el clero... y sobre tot cóm quedarian els fondistas encarregats del dinar de bodas?

L'últim acte de la boda mágica—com aixís la calificava *La Perdiu*—va desenliassarse tranquilament á la fonda. Moralitat: la del ditxo:

«A las penas punyaladas
y bons tragos de vi bó.»

Després d'una senmana, durant la qual hem hagut d'aguantar temperatures poch menos que siberianas, el termómetro ha comensat á enfilarse de tal modo qu'en pochos días ha pujat una pila de graus.

Es inútil dir la complacencia ab que dono compte de l'afalagadora noticia.

Els ascensos del termómetro
son els que á mí més m'agradan...
¡Com que crech que son els únics
que no tenen pagal..

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Oim, 8
Tinta Ch. Lorrilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

J. BURGAS (Mayet)

VIDAMOR

ANUNCIS

lech de Apeles Mestres

Preu: UNA PESSETA

LA BELLA

ANGEL GANIVET

8° Ptas 2

El proceso de Cristo

por F. Pí y Arsuaga — Ptas. 1

Acaba de publicarse

LA LUCHA POR LA VIDA

AURORA ROJA

NOVELA DE PIO BAROJA
Un tomo, Ptas. 3'50

Edicions populars

Santiago Rusiñol

ANANT PEL MON

Un tomo en octau de 270 planas, Ptas. 1

AVIAT SORTIRÁ: **EL MISTIC** * EN PREPARACIÓ: **ORACIONS**

Als coleccionadors de

La Esquilla de la Torratxa

Acaban de posarse á la venda las novas TAPAS pera encuadernar

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA — Dibujadas per J. Triadó

Las tapas solas. Ptas. 2'50 | Tapas y encuadernació. Ptas. 3'50

DENTRO DE POCOS DIAS APARECERÁ

La ciudad de Barcelona

ITINERARIOS PRACTICOS

Guía LOP

Un tomo en 8.º, encuadernado, conteniendo 21 fotografados, vistas de la capital y dos detallados

PLANOS DE BARCELONA

uno total con pueblos agregados y otro parcial del casco antiguo

Precio de esta Guía, 2 pesetas

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en llibransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios, si no 's remet ademés un ral pera certifiat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

A LA CATEDRAL

L' àpat dels estadants dels claustros.